LAIKAS

"EL TIEMPO"
SEMANARIO LITUANO
2-a QUINCENA
DE JULIO, 1952
Nº 71 — Año V

AZIJOS KATILAS VERDA

KORĖJOS MĮSLĖ

Po didžiųjų Yalu elektros jėgainių bombardavimų, po komunistinės Korėjos sostinės Pyongyang ir kitų didesnių centrų nuolatinio naikinimo Korėjoj vis dar viešpatauja nejauki tyla. Komunistų pasipriešinimas silpnas, bet neatrodo, kad tas pasipriešinimo silpnumas kiltų iš jėgų trūkumo. Kaip tik priešingai — tie smarkūs aliantų puolimai ir komunistų tylėjimas šiuo metu pasidarė mįsle, kurios išsprendimo laukiama netolimoje ateityje.

Dėlto spėliojimai yra labai įvairūs. Vieni spėja, kad Maskva yra linkusi prailginti karą Korėjoje ir tuo pririšti Vakarų jėgas šioje nežymioje vietoje bei joms nuleisti kuo daugiausiai kraujo. Kitų spėjimai yra priešingi: kiniečiams nenorint daryti nuolaidų paliaubų derybose, Kremlius neduoda jiems daugiau jėgų, ypač taip reikalingų sovietiškų lėktuvų, kurių patys kiniečiai beveik neturi. Tačiau gali būti tikri ir dar kiti spėliojimai, kurie tvirtina, kad komunistai ruošia naują didelės apimties priešpuolį ne tik Korėjoje, bet kartu ir Indokinijoje. Toks priešpuolis turėtų sukelti sumaištį vakariečių tarpe, nes prancūzai vieni Indokinijoje prieš gausesnes kinų karines jėgas negalėtų išsilaikyti. Turėtų įsikišti amerikiečiai ir dar vienoj vietoj pririšti didelę savo jėgų dalį. Šia pastaraja prielaida ypač susirūpinę prancūzai, taip pat neramiai žvalgosi Australija su N. Zelandija.

Tuo tarpu paliaubų pasitarimai, kurį laiką davę nemažai vilčių, lieka neišspręsti ir mažai juda iš mirties taško.

NERAMUMAI IRANE

Iranas, arba Persija, kurį laiką buvo užmirštas. Jau mažai tebuvo kalbama apie tos mažos valstybėlės kietą kovą su galinga Anglija dėl savo pačios žibalo versmių. Paskutiniu metu vidaus ekonominė krizė, parlamento nepasitenkinimas ir išeities iš tokio padėjimo neradimas privertė kietą ir užsispyrusį min. pirm. Dr. Mahometą Mosadegh atsistatydinti. Pagrindinė priežastis, kad jis negavo jo prašomo šešiems mėnesiams iš anksto jo vesimos politikos patvirtinimo. Tada ministerio pirmininko vieta buvo pavesta garsiam Irano politikui, derybų vedimo specialistui, bet taip pat ligoniui, kaip ir Mosadegh, G. Es Sultaneh'ui. Jis laimėjo 1942 ir 1946 metų derybose su anglais ir rusais. Jo laimėjimas buvo tuo ypatingas, kad net rusai buvo priversti pasitraukti iš Irano teritorijos. Buvo tikėtasi, kad jis ir šį kartą išves Iraną iš sunkios ekonominės ir politinės krizės, nes jis taip pat žinomas, kaip neblogas anglų draugas.

Tačiau G. Es Sultaneh išsilaikė tik keturias dienas, nes Mosadegh šalininkai nepanoro nusileisti. Agitatorių įkaitinti, jie sukilo ir privertė atsistatydinti naująjį ministerių kabinetą ir grįžti senąjį. Kruvinomis riaušėmis grįžęs į valdžią užsispyrėlis Mosadegh dabar tikrai išreikalaus savo politikos patvirtinimą ir turės laisvesnes rankas veikti savo vedamoje atsiskyrimo politikoje.

Neramu taip pat ir Egipte. Tik 20 dienų išsilaikęs, Hussein Sirry kabinetas šiomis dienomis atsistatydino. Tas pats Sueso ir Sudano klausimas buvo atsistatydinimo priežastis. Bet gal dar virs ir daugiau kabinetų, nes derybos su Anglija nejuda iš vietos, o anglai negali daryti tokių nuolaidų, kurios sudarytų pavojų jų gyvybiniams reikalams Artimuosiuose Rytuose.

DIDYSIS KLAUSIMAS

Šiuo metu viso pasaulio akys nukreiptos į JAV-bių prezidento rinkimus. Respublikonai kandidatu išsirinko populiarų generolą Eisenhowerį. Ką išsirinks demokratai, paaiškės greitu laiku. Eisenhowerio išrinkimas sustiprino Europą, nes jo konkurentas Taft yra Azija rūpinimosi šalininkas. Demokratų kandidatai dar nėra išryškėję tokiu mastu, kad galėtų konkuruoti su buvusiu NATO vadu. Pačių amerikiečių nuomone prieš jį rimtai gali stoti tik pats Trumanas, kuris betgi pakartotinai yra atsisakęs būti kandidatu. Ar dabar vykstančiame demokratų kongrese jis nepadarys nuolaidų, sunku įspėti. Bet viena, atrodo, aišku, kad demokratai išsirinks tą, kurį labiau rems prez. Trumanas. O tai gali duoti galimybių jam pasidaryti populiaresniam ateinančiuose rinkimuose.

Tačiau šiaip ar taip viską nulems tauta lapkričio mėnesio rinkimuose. Tie rinkimai bus labai svarbūs, nes naujasis prezidentas paims į savo rankas ne tik JAV-bių, bet ir viso Vakarų pasaulio vairą į savo rankas. Įvykiai bręsta ir trečiasis Didysis Karas, atrodo, neišvengiamai artėja. Jame pasireikš dvi pagrindinės jėgos — JAV ir Sov. Rusija, — prie kurių turės prisišlieti visi Vakarai ir visi Rytai. Todėl šio didžiojo klausimo — prezidento rinkimai ir jo būsima politika — išsisprendimas turi istorinės reikšmės. — P. S.

Jungtinių Tautų pagalba pabėgėliams Palestinoje. Čia pabėgėliai dirba prie kelių.

LIETUVOS ATSTOVŲ PASITARIMAS

Lietuvos Diplomatijos Šepas S. Lozoraitis ir Lietuvos Pasiuntiniai Ministeris Londone B. K. Balutis ir Ministeris Vašingtone P. Žadeikis tarėsi Londone 1952 m. nuo birželio mėn. 26 d. ligi liepos mėn. 7 d. aktualiais klausimais, liečiančiais Lietuvos diplomatinę tarnybą.

Pasitarimo metu buvo apsvartyta padėtis Sovietų okupuotoj Lietuvoj, tarptautinių, įvykių raida, kiek ji liečia Lietuvos išlaisvinimą, ir surišti su tuo užsienio lietuvių veiklos klausimai. Lygiu būdu buvo apsvarstyti Lietuvos diplomatijos uždaviniai, liečią Lietuvos bei jos piliečių interesų apsaugojimą užsienyje ir Lietuvos suvereninių teisių vykdymo atstatymą.

Susirinkusieji konstatovo, kad vieningumas, kuris visados buvo mūsų diplomatinės veiklos pagrinde ir ypačiai sujungė diplomatinių bei konsularinių atstovybių narius Sovietų Sąjungai užpuolus Lietuvą, palieka toks pat gilus taip pat reiškiasi Lietuvos valstybinio tęstinumo reikalu.

Susirinkusie apsvarstė visus jiems pateiktus kitų Pasiuntinių, Konsulų ir visuomenės organizacijų klausimus, tarp kurių paminėtini: plačioji lietuvių konferencija, Mažosios Lietuvos Tarybos reikalai, dalykai liečią Europejinį Sąjudį, bendradarbiavimas su Sovietų pavergtų tautų atstovais, Diepholzo gimnazija, Lietuvos atstovavimo užsieniuose praplėtimas, informacijos patobulinimas, pilietybės bei pasų reikalai ir t. t.

Savo suvažiavimo proga susirinkusieji sutarė su kitais tuo laiku esančiais Londone Baltijos Valstybių diplomatais susitikti bendroj konferencijoj ir joje dalyvavo, aptardami liečiančius visas tris valstybes klausimus.

Jie su dėkingumu įvertino Didžiosios Britanijos, Amerikos Jungtinių Valstybių ir kitų vakarų kraštų palankumą, rodomą Lietuvai jos sunkioje kovoje už laisvę ir nepriklausomybę.

Lietuvos Ministeriai širdingai sveikina tautą okupuotame krašte ir visus tuos, kurie aukojasi ir dirba Lietuvos laisvei atstatyti ir lietuvių dvasiai palaikyti. Jie taip pagarbiai mini visus tuos tautiečius kurie Sovietų deportuoti į koncentracijos stovyklas kenčia už Lietuva, įrodydami tuo mūsų tautos valią nusikratyti svetimu jungu ir gyventi laisvai bei demokratiškai.

Pasitarimo dalyviai kreipia nuoširdaus sveikinimo žodžius į užsienio lietuvius ir ju organizacijas, kurios remia tautos siekimą atgauti laisvę ir dirba visuomeninį bei kultūros darbą. Jie tikisi, kad užsienio lietuviai, eidami tradicinėmis kelias, kuriais tauta visados sunkiomis valandomis vieningai žengė, ir dabar ras būdu sutartinai bei darniai apjungti patriotinei veiklai visas savo jėgas, kaip to reikalauja gręsentis Lietuvai pavojus.

Pagaliau, Lietuvos Ministeriai, imdami dėmesin tarptautinės padėties plėtojimasi, reiškia įsitikinimą, kad lietuviu tauta įvykdys savo teisę bei pasiryžimą atkurti Lietuvos Respublikos nepriklausomybę.

Pabaltiečiai Glaudžiai Bendradarbiauja

Lietuvos, Estijos ir Latvijos diplomatiniai atstovai buvo susirinkę Londone pasitarimams, kurie tęsėsi nuo 1952 m. birželio 27 iki 30 d. Šiuose pasitarimuose dalyvavo: B. K. Balutis (Lietuva), J. Kaiv (Estija), R. Kampus (Latvija), S. Lozoraitis (Lietuva), T. Ozolins (Latvija), K. R. Pusta (Estija), A. Rei (Estija), E. Sarepera (Estija), A. Torma (Estija), P. Žadeikis (Lietuva).

Susirinkusieji atstovai padarė nuodugnią apžvalgą tarptautinės padėties, o ypatingai visų tų jos aspektų, kurie gali turėti įtakos į Baltijos valstybių padėtį ir į jų laisvės bei nepriklausomybės atstatymą.

Jie su pasitenkinimu konstatavo, kad glaudus bendradarbiavimas, kurį Baltijos valstybės be pertraukos tęsė nuo pat nepriklausomybės atstatymo, — o ypatingai nuo Lietuvos, Estijos ir Latvijos 1934 metų Draugingumo ir Bendradarbiavimo Sutarties pasirašymo — yra davęs vertingų rezultatų ir yra pasirodęs naudingas visiems trims kraštams. Todėl susirinkusieji atstovai randa reikalinga ir pageidaujama, kad jų bendradarbiavimas būtų toliau plečiamas ir stiprinamas.

Sprendimas dėl formų, kuriomis bus nustatytas dar glaudesnis Lietuvos, Estijos ir Latvijos susijungimas po jų išlaisvinimo, priklauso pačioms Baltijos tautoms. Tačiau susirinkusieji atstovai pareiškė savo įsitikinimą, kad ši sąjunga turėtų būti labai glaudi ir kad ji visais galimais būdais turėtų siekti bendradarbiavimo su kitais kraštais Jungtinės Europos rėmuose. Jie taip pat pabrėžė pageidavimą, kad ši glaudžio sąjungos koncepcija būtų plačiai populiarinama ir jų tautiečių visuotinai priimta.

Jie taip pat padarė apžvalgą bendradarbiavimo su kitų, Sovietų pavergtų tautų laisvais atstovais, kuriam jie teikia didelę svarbą.

Jie su dėkingumu ir didžiu pasitenkinimu atžymėjo palankumą ir užuojautą, kurią parodė Baltijos tautoms Didžioji Britanija, Amerikos Jungtinės Valstybės ir kiti vakarų kraštai, kuriuose tiek daug pabaltiečių rado prieglaudą. Ryšy su tuo jie didžiai įvertino Amerikos Jungtinių Valstybių Prezidento telegramą, pasiųstą Baltijos Valstybių Laisvės Komitetui New Yorke, kurioje Prezidentas pareiškia Baltijos tautoms savo simpatiją, minint 12 metų sukaktį nuo to momento, kai Sovietų Sąjunga, sulaužydama tarptautines sutartis, įsiveržė į jų kraštus ir kurioje Prezidentas dar kartą patvirtima Amerikos Jungtinių Valstybių nusistatymą nepripažinti šio agresijos akto.

Jie vieningai pareiškė viltį, kad Genocido Konvencija trumpu laiku taps efektyviu įrankiu žmogaus teisėms apsaugoti ir kad Jungtinės Tautos ras būdus ir priemones sustabdyti terorui ir deportacijoms, nuo kurių kenčia Baltijos ir kitų kraštų gyventojai, esantieji Sovietų okupacijoje.

Jie nuolankiai sveikina savo tautas, kenčiančias svetimą jungą ir su giliu liūdesiu mini visas jų kraštuose viešpataujančios tironijos aukas.

Jie yra tvirtai įsitikinę, kad Baltijos tautų teisės ilgainiui laimės ir kad Lietuvos, Estijos ir Latvijos — taip ir kitų Sovietų pavergtų kraštų — laisvė ir nepriklausomybė bus atstatyta.

Pagaliau steigiame "Laiko" spaustuvę

Jau dešimt metų kai įsikūrė pastovus kultūrinis ir religinis lietuvių centras Buenos Aires priemiestyje Avellanedoje. Jį sudaro lietuviška bažnyčia, mokykla ir salė. Jame pastoviai darbuojasi lietuviai kunigai marijonai ir lietuvaitės seselės kazimierietės. Jį supa tirštai lietuvių apgyventas rajonas ir jame spiečiasi lietuviškųjų organizacijų veikimas.

Vieno labai svarbaus dalyko ligi šiolei tebetrūksta šitai lietuvybės tvirtovei: tai nuosavos lietuviškos *spaustuvės*.

Spaustuvės reikalas yra neabejotinas ir neatskiriamas nuo bažnyčios, mokyklos ir salės. Argentinos lietuviams reikia daugiau ir pigesnės lietuviškos spaudos, be kurios lietuviškas gyvenimas dūsta ir merdi. Savoj spaustuvėj spausdinamas "LAIKAS" galėtų išeiti dažniau ir geresnis. Taip pat ir lietuviškos knygos, spausdinamos Šiaurės Amerikoje, doleriais mums yra neįperkamos. Ta pati knyga, kurią JAV-bių lietuvis perka už poros valandų darbo atlyginimą, Argentinos lietuviui kainoja poros dienų uždarbį. Spausdindami lietuviškas knygas, maldaknyges ir kitokius spaudinius Argentinoje, mainais galėsime įsivežti kitur spausdintų lietuviškų knygų ir paskleisti jas prieinamomis kainomis.

Šiomis dienomis pagaliau gavome visus spaustuvei steigti reikalingus leidimus ir planų patvirtinimus. Todėl nieko nedelsdami kreipiamės į visus geros valios Argentinos lietuvius, kviesdami į talką. Lygiai kaip gražioji lietuvių bažnyčia, mokykla ir salė, taip ir spaustuvė turi būti įsigyta pačių lietuvių aukomis. Galutinai įrengta, ji kainuos apie 500.000 pezų (viena tik raidžių renkamoji mašina, arba linotipas, šiandie kainoja apie 100.000 pezų ir daugiau). Taigi reikia daug ir stambių aukų, nes spaustuvė — ne žaislas, už centus nenuperkame. Be aukų spaustuvei yra priimamos taip pat ir *paskolos*, duodamos galimai ilgesniam laikui. Lietuvių parapijoje pasidėti pinigai yra garantuojami, kai tuo tarpu kasmet bankuose žūsta keletos lietuvių viso gyvenimo sutaupos, kai jie miršta arba nespėję palikti testamento, arba testamentą nevykusiai surašo.

Mielas Tautieti, Tautiete: nestumk šios patriotinės išeivio pareigos ant kitų ir nedelsk, nes pinigus reikia sukelti tuojau. Gražiai pradėję, baikime kultūrinio ir religinio lietuvių centro Avellanedoje kūrimo darbą: savo aukomis ir paskolomis įsigykime taip reikalingą spaustuvę.

Visi aukojusieji bus tuojau skelbiami ir inforuojami "LAIKE". Tuo tarpu įsidėmėkime tris dalykus, nuo kuriu priklausys viskas:

Aukokime ir skolinkime pagal savo tikrąsias išgales!
Kiekvienas!
Tuojau!

Argentinos Kunigai Marijonai

OKUPUOTOJE LIETUVOJE

● Atvykusieji iš Lietuvos į Vakarus pasakoja, kad 1951 m. pavasarį prie Telšių vyko dideli manevrai, kuriuose dalyvavo visos ginklų rūšys ir visa vyr. rusų karo vadovybė. Prie Kaišedorių miške yra slapta karinė zona, kur, jeigu ką pagauna, tuoj likviduoja. Įeiti į ją griežčiausiai uždrausta. Iš Klaipėdos kas naktį einą į vakarus Karaliaučiaus kryptimi kariniai transportai su kariais ir pabūklais, bet atgal grįžta tušti. Pakeliui dar ir dabar teberiogso sudaužyti vagonai. Taip pat pasakoja, kad į Vokietiją esą pasiųsta bolševikų agentų.

● M. Gedvila giria, kad "kolūkiais milionieriais" pasidarė Šiaulių rajono "Liaudies kovotojas", Marijampolės rajone — Černikovskio vardo ir kt. O nuo tų "milijonų" iš tikro žmonės pusbadžiu gyvena. Kai kur dirvonuoja apie 50 proc. viso ploto. Nors kolchozai dabar padidinti iki 2.000 ha, bet kiekvieną žiemą iš turimų karvių apie pusė padvesia. Padvėsus jas pakasa, o kailius atiduoda valstybei. Dar apie 50 proc. piaunama dalgiais.

● LTSR Mokslų akademijos Centrinė biblioteka per vieną dieną gavusi 320 knygų iš Maskvos, Leningrado, Kijevo, Tomsko, Lenkijos ir Rumunijos. Jų tarpe Raikovo knygą "Rusų biologai-evoliucionistai iki Darvino", Mendelejevo raštų XXI tomas ir kt. Lietuvą verste užverčia rusiškomis "mokslo" knygomis.

● Iš Leningrado Mokslo akademijos bibliotekos greitu laiku būsią gaunama, pranešama iš Lietuvos, 600 senų lietuviškų knygų ir Lietuvos socialdemokratų leidinių, išėjusių Vilniuje, Anglijoje, Šveicarijoje ir Amerikoje.

SUNKIAI SERGA PONIA EVA PERÓN

Jau kuris laikas sunkiai serga Argentinos prezidento gen. J. Perón žmona ir socialinių šio krašto darbų organizatorė bei vadovė Ponia Eva Perón. Gydytojų sprendimu ligonei reikalinga laikyti visišką ramybę. Įvairios organizacijos bei įstaigos nuolat meldžiasi už jos sveikatą.

VIVIR O SOBREVIVIR

NOTA RADIAL DEL 14 DE JUNIO SOBRE EL DUELO LITUANO

Sabemos que la colectividad lituana, a pocos instantes de una fecha memorable, conjuga todos los verbos de sus sentimientos, sus aspiraciones y esperanzas, por encima de lo que pudo perderse a lo largo de un camino doloroso. Y que esos sentimientos, refirman la verdad de una historia. La historia de quienes no mueren porque no quieren morir. Es inutil la fuerza, es inutil el afán de transformar y liquidar o sumir. Vivir o sobrevivir es cosa de quererlo y decidirlo. Y así, la colectividad lituana, cerca o lejos de la tierra que hoy en el mapa pertenece a Rusia, constituye la eternidad. Por conciencia, por sentimiento y por decisión. Desde luego, aún en estos momentos resulta oportuno el análisis objetivo. Y ese análisis nos asegura que es fórmula demasiado simple adjudicar a Rusia todas las responsabilidades de la situación del Báltico. Es olvidar un proceso muy claro al término de la segunda guerra mundial. Y en esta clase de repasos no debe olvidarse absolutamente nada. Pero, dejemos en esta hora, el lenguaje árido de las cuentas. Ya estarán frente a ellas todos los responsables. Entre tanto hacemos llegar a quienes mantienen la llama de una Lituania libre, la seguridad de una esperanza. Esperanza que no se afirma en el altruismo de nadie, sino en la decisión, la energía y la persistencia de quienes no abandonan la lucha. Por encima de las corrientes políticas, por encima de las circunstancias, vibra esta presencia, este saber que no se abandonará la lucha, porque al cabo de ella se encuentra el mundo que se cree perdido. Esta es la verdadera fuerza. Es en verdad, lo insuperable.

EUGENIO MAXERA.

Komunistiné Moralé

Rašo Vladas Veselauskas

1938 m. Paryžiuje pasirodė Arthuro Koestlerio knyga, pavadinta VIDUDIENIO SUTEMOS. Šią knygą, atrodo, autorius rašė nedrąsiai, viską minėdamas netiesioginėje prasmėje. Net Rusija vadinama "kraštu iš anapus". Stalinas vadinamas numeriu pirmu. Tikroji realybė aprašoma novelės forma. Autorius asmeniškai pažįstąs sovietų viršūnes. Knygoje minimas Nikolai Rubašov gali būti kiekviena Stalino likviduota bolševikų svarbi asmenybė. Vykusiai aprašoma bolševikų galvosena ir jų moralė. Čia patieksiu trumpas šios knygos ištraukas.

Nikolai Rubašov, aukštoji bolševikų asmenybė, staiga išbudintas iš nemalonaus sapno. Prie jo lovos stovi namų durininkas ir du policijos pareigūnai. vyresnysis amžiumi prie jo lovos stovėjo kariškai išsitiesęs, tuo tarpu jaunesnysis be jokių ceremonijų laikė rankoje ištiestą revolverį.

—Esi areštuotas, — suriko jaunesnysis ir dar labiau prisiartino prie lovos.

—Atitrauk nuo manęs revolverį ir pasakyk, ko nori!

—Esi areštuotas ar negirdėjai?

—Turite įsakymą?

Vyresnysis, ištraukęs iš kišenės popierį, įteikė Rubašovui. Vėliau vėl pasitraukė ir išsitiesė kariškai. Jis dar nenorėjo užmiršti garsiosios Rubašovo pavardės ir tūkstantį kartų laikraščiuose matytos jo fotografijos. Jaunesniajam Rubašovo pavardė nieko nesakė. Jis buvo aklas įsakymų vykdytojas, ir, vos spėjus Rubašovui perskaityti, jis vėl suriko:

—Greitai vilkis ir nesiraivyk po lovą!

Prie durų stovėjo paskutinio modelio amerikoniškas automobilis. Viduje Rubašovas bendrakeleiviams pasiūlė papirosų. Jaunesnysis griežtai atsisako, o vyresnysis paima sau ir šoferiui.

—Ar toli yra "ligoninė"? — paklausė Rubašovas.

—Pusė valankos kelionės, — atsakė vyresnysis.

—Gaila automobilio, — pasakė Rubašovas. — Užsieniniai automobiliai brangūs, o mūsų keliai prasti. Automobiliai greitai sugenda.

—Taip, mūsų keliai prasti, — patvirtino vyresnysis.

—Ar kapitalistų kraštuose geresni keliai? — visai šiurkčiai paklausė jaunesnysis, kurio šiurkštumas buvo visiškai naturalus.

—O ar esi buvęs užsienyje? — paklausė Rubašovas.

—Gerai žinau apie kapitalistų kraštus ir neturiu noro klausyti tavo pasakų.

—Bet ar žinai iš tikrųjų su kuo kalbi? Turėtum daugiau pasimokyti komunistų partijos istorijos, — ramiai atsakė Rubašovas.

Rubašovas, kuris turėjo didelę praeitį, dabar buvo uždarytas. Kodėl jį suėmė jis nežinojo. Kalėjime turėjo daug laiko apsigalvoti. "Mane dabar sušaudys. Be jokių abejonių mane likviduos". Jis atsiminė svarbiąsias partijos dogmas. Asmuo juk nieko nereiškia. Partija yra viskas. Šaka, kuri atsiskiria nuo medžio, neišvengiamai nudžiūsta. Juk jis, Rubašovas, yra buvęs užsienio komunistų instruktorius. Buvo areštuotas reakcinių valdžių policijų. Jo kūno kapitalistų policija nesigailėjo. Akys vos neiššoko iš kaktos, keletas dantų išbyrėjo, net vienos ausies klausa buvo apgadinta. Po kelių mėnesių buvo paleistas. Nebuvo įrodymų. Jis nieko neprisipažino. Iš kalėjimo išėjo invalidas. Galėjo vaiškioti tik lazda pasiramsčiuodamas. Grįžo į Rusiją triumfuodamas. Net pats Stalinas jam ištiesė ranką. Jis greit pasiskubino pareikšti Stalinui, kad jo misija nėra baigta, ir jis vėl norėtų vykti užsienin.

—Ir koks gi reikalas tave verčia skubėti į užsienį? — ironiškai paklausė Stalinas.

Dabar savieji draugai jį suėmė. Tiesą pasakius, asmuo juk nesvarbu. Jo kūno sunaikinimas neturi jokios reikšmės. Prieš jo akis atsistojo jauno 19 metų vokietuko Rikardo prisiminimas. Jis, Rubašovas, važinėjo su instrukcijomis po užsienį. Viename Vokietijos mieste reikėjo susitikti su Rikardu. Susitiko sode prie muzėjaus. Rikardas aiškino, kad dabar, naciams esant valdžioje, komunistų veikimas labai pasunkėjo. Nakčia komunistai ant fabrikų kaminų iškelia raudoną vėliavą, priemiesčiuose išrašinėja mūrus komunistiniais šūkiais, išeinamose vietose primėto lapelių. Tuo norima parodyti, kad komunistų partija yra gyva.

—Ar turi šio miesto vokiečių komunistų sąrašą? — paklausė Rubašovas.

—Aš sąrašo niekad prie savęs nesinešioju, — atsakė Rikardas. —Juos visus žinau atmintinai.

—O jeigu tave suimtų?

—Mano žmona turi sąrašą, bet ją vakar suėmė, — liūdnai pareiškė Rikardas.

—Tokiu būdu policija turi komunistų sąrašą, — trindamas į rankovę savo akinius, kalbėjo Rubašovas.

—Ne, — atsakė Rikardas. — Arešto metu buvo žmonos sesuo ir ji sąrašą paslėpė. Ji ištekėjus už policininko, bet ji mums ištikima. Mano žmona laukiasi. Pasakykite, ar nacių policija muša moteris šiame stovyje?

—Jūsų informacija nėra visiškai pilna. Partijos centro komitetas jums prisiųsdavo platinimui propagandinių leidinių, o man apie tai nieko neminėjot. Jūs platindavot savo redaguotus leidinius, su kuriu tekstu centro komitetas negalėjo sutikti.

—Bet kad centro leidiniuose būdavo prirašyta daug nesąmonių, — perkirto Rikardas.

—Patrija niekada neklysta. Aš ir tu galime suklysti, bet partija niekada. Mes prisiųsdavome jums periodiškai savo leidinių, bet jūs jų neplatinot.

—Bet draugas Rubašovas turite suprasti, kad mes taip turėjome daryti. Jūsų prisiųstuose raštuose buvo daug kalbama apie mūsų pasisekimus ir kitokias nesąmones. Visi iš tokio teksto tik juokdavosi.

—Man taip neatrodo, — atsakė Rubašovas.

—Jūs turite gerai žinoti, kad geriausi mūsų draugai yra išžudyti ir į kalėjimus sukišti. Kurie išliko gyvi, būriais pereina į priešų pusę. Apie kokią pergalę mes galime kalbėti?

—Kiekvienas, — pradėjo Rubašovas, — kuris kovoje suminkštėja, yra pavojingas mūsų judėjimui.

—Išvada labai aiški, — pradėjo karščiuotis Rikardas, — aš naudingas priešui. Turbūt, man moka už tai. Mano žmonai taip pat.

—Tu, — tęsė Rubašovas, — sutrukdei partijos centro komiteto propagandinius leidinius, vadinasi, užgniaužei partijos balsa. Komunistų partijos nutarimu esi pašalintas iš mūsų eilių. Nebegali daugiau nė pas vieną partijos narį prašyti pagalbos.

—Aš jau tris mėnesius nemiegu namuose. Kiekvieną naktį praleidžiu pas skirtingą partijos narį. Draugas Rubašovas, supraskite! Neatiduokit manęs į vilkų nasrus! — sugriebęs Rubašovo švarką, nenorėjo nuo jo skirtis Rikardas. — Aš niekad nebuvau partijos priešas.

Rubašovas greit pašaukė taksį ir nuvažiavo į geležkelio stotį. Rikardas po savaitės buvo suimtas.

(b. d.)

AR NE PAVYZDYS MUMS?

Anglų visuomenė Argentinoje nėra labai gausi, — savo skaičiumi vargiai viršija lietuvius. Visuomeniniam gyvenime anglų tarpe vadovauja "British Community Council" — Britų Bendruomenės Taryba. Rūpindamas anglų visuomenės reikalais, minėtoji Taryba pilnai ar bent žymia dalimi išlaiko kelis vaikų darželius ir prieglaudą, pora prieglaudų seneliams, pora namų jūrininkams, kelias labdaros draugijas, kelias švietimo įstaigas, kelis veteranų fondus ir plačiai žinomą anglų ligoninę, kurios patarnavimais naudojasi didelė dalis Buenos Aires gyvenančių svetimtaučių. Visų šių įstaigų išlaikymas per metus atseina apie 3.500.000 pesų. O kiekvienam iš mūsų vertėtų įsidėmėti: Britų Bendruomenės Taryba skaito, kad šių metų bėgyje tarp 4.200 NUOLATINIŲ aukotojų bus surinkta 2.500.000 pesų minėtųjų įstaigų išlaikymui. Tai išeina apie 600 pesų per metus arba 50 pesų per mėnesį nuo kiekvieno asmens.

Kai kas gal pasakys: tai ir sulygino anglus su lietuviais... O kodėl gi ne? Mes, Argentinos lietuviai, jau seniai išėjome iš vargdienių "luomo" — turime šimtus pramonininkų ir prekybininkų, kurių mėnesinės pajamos siekia tūkstančius pesų. Netruksta taip pat gaunančių labai geras algas. Lengvai rastumėm 5000 tautiečių, kurie save viešai laiko lietuviais. Suskaičiuokime, — jei jie visi paaukotų ne po 600, bet tik po 50 pesų per metus mūsų visuomenės reikalams, — spaudai, savišalpai, tautinėms ir kultūrinėms organizacijoms, — turėtumėm 250.000 pesų metinį fondą, kuris užtikrintų kiekvienam tautiečiui skubią ir veiklią paramą ligos ar nelaimės atveju, sustiprintų mūsų spaudą, padėtų įkurti sporto klubus jaunimui, įšvystytų kultūrinę veiklą ir paremtų Lietuvos išlaisvinimo darbą.

Panašiam "stebuklui" įvykdyti nereikia jokio ypatingo pasiaukojimo ar pastangų. Pakaktų, kad visi, kurie save laiko lietuviais, neapsiribotų "sutikimu" ar "pritarimu" sveikomis mintimis, bet prisidėtų apie veikiančių organizacijų, prie ARLBendruomenės savo sugebėjimais ir medžiagine parama. Jei iki šiol nesame to pasiekę, ką jau seniai turi kiti Argentinoje gyveną svetimtaučiai, tai tik dėlto, kad išpildyti tautines pareigas vienas "neturi laiko", kitas "labai užimtas", trečias tikisi, kad už jį "pasiaukos kaimynas", ketvirtas "apsigalvos iki rytojaus", dar kitam sunku pajudėti ir t. t. Galutinai tik kas dešimtas ar dvyliktas kantriai eina tautines pareigas ir laukia nesulaukdamas, kad ir kiti kada nors ta kryptimi apsispręstų.

Reiktų pamėginti pasekti kitų pavyzdžiu ir pagaliau apsispręsti. To tikrai nesigailėtumėm.

L. S.

Nepriklausomos Libijos, Afrikoje, motina džiaugiasi savo sūnum.

KOVA PRIEŠ VĖŽĮ

Vienas iš didžiausių žmonijos priešų šiuo metu yra vėžio liga. Prieš jį sutelkti ir telkiami moderniausi medicinos ir chemijos ginklai. Amerikoje vėžio tyrinėjimo centruose, kur išleidžiama milijonai dolerių, sutelkta keli šimtai šios rūšies specialistų. Naudojami nauji vaistai ir nauji gydymo būdai. Tačiau chirurgijos ir chemijos priemonės veikia tik dalį ligonių. Dar niekas nesurado tokios "stebuklingos kulkos", kuri nukautų bet kur pasislėpusį vėžį. Po eilės naujų vaistų, vėl grįžtama prie senųjų ginklų: roentgeno (X spindulių) ir chirurgijos. Lengviausia vėžį gydyti pačioje pradžioje. Dabar surasti būdai, kaip iš kraujo tyrimų jį pastebėti.

Blogiausiai, kad vėžys keliauja per visą žmogaus organizmą. Vieną kartą jis pasirodo vienoje vietoje, o iš ten išvytas, kitoje. Todėl mokslininkai tyrinėja visas žmogaus gyvenimo paslaptis. Niekas iki šiol dar neatidengė, kaip vėžys auga ir kaip jį kontroliuoti. Manoma, kad reikia pakeisti kai kurias žmogaus liaukas, arba išrasti tokius vaistus, kurie nukautų šį žmonijos priešą ir tuo išgelbėtų tūkstančius iš mirties nasrų. Bet kol kas vėžys dar vis yra didžiausias žmonijos priešas.

● Vilniaus miesto partinio aktyvo susirinkime balandžio 9 d. Vilniaus valstybinio universiteto prorektorius Mitropolskis kalbėjo apie darbą, kurį atlieka partinė organizacija, auklėjant profesorius - dėstytojus ir studentus. Tačiau, kaip jis pažymėjo, universiteto darbe yra nemaža trūkumų. Vis dar neryžtingai kovojama prieš buržuazinio nacionalizmo pasireiškimus. Rektoratas ir partinė organizacija nepakankamai skiria dėmesio visuomeninių mokslų katedros darbui. Studentam nepakankamai ugdomas tarybinis patriotizmas, tautų draugystė, neapykanta amerikiniams-angliškiems imperialistams ir jų pakalikams buržuaziniams nacionalistams.

Kaip aš pabėgau nuo bolševiku

(TIKRI JUOZO IŠGYVENTI NUOTYKIAI)

Rašo Gen. T. Daukantas

(Tęsinys)

Kai moteris nuėjo man "pieno šildyti" ir atgaivintį kiaurą naktį iš Rygos bėgusį, klausiausi atsargiai. Išgirdau, kad kažką prikelia. Latviškai šnibždėjo: "Kelk, vaikeli, greičiau. Atėjo kažkoks bekerupis, baltiniais galvą apsirišęs ir su šautuvu. Bėk ir pasakyk raudonajai milicijai, kad koks tai nusikaltėlis pas mus atsirado".

Aš, nelaukdamas pieno, iš trobos bėgti. Ji pasirodė duryse. Šaukė pieno išgerti. Kur man pienas, kai toks pavojus. Noriu tik toliau nuo tokios "vaišingos" šeimininkės būti. Tiesa, aš keistai atrodžiau, bet kur žmoniškumas? Ji, matyt, norėjo raudoniesiems įsiteikti. O aš nusilpęs ir jėgų mažai. Skubu per sušalusią Dauguvą į didįjį mišką. Radau gerai išmintą taką, kur pėdų nesimato. Bėgu neatsisukdamas. Tik atydžiai žiūriu, kad nieko nesutikčiau. Pavojus didėja, nes pradeda švisti. Pasiekiu dar geresnį kelią, vedantį Kreisburgo kryptymi. O nuo Kreisburgo tai jau žinosiu kelią tėviškėn.

Pagaliau pasiekiau mišką. Štai tankūs eglynai. Šokau iš kelio tiesiog į krūmus šuoliu, kad neliktų pėdų. Slapstaus per dieną nuošaliai nuo kelio krūmokšnių tankumyne. Guliu per dieną po žabais ir laukiu vakaro. Susirūpinu, kad pamečiau krypties vadovą Dauguvą. Dar ne visai sutemus, keliuosi ir einu. Gerokai teko eiti, kol radau Dauguvą.

Toliau kelionė ilga. Truko kelias dienas. Dienas dažniausiai praleisdavi pasislėpęs daržinėse, o naktimis traukiau Kreisburgo kryptimi. Pagaliau, pamatęs tolumoje Kreisburgą, pasukau tėviškės linkui. Alkanas, sušalęs, nusilpęs bet jaunas buvau, ir motinos namai vis arčiau. Viltis davė stiprybės. Tamsoje mane pavijo vežimas. Jame tik vienas žmogus. O aš einu ginkluotas. "Nori, pavėžinsiu, sako jis, namai netoli". Kalba latviškai. Aš atsargiai įlipu. Už kokių trijų km privažiuojam jo sodybą. Šeima nuoširdžiai priėmė. Išsikalbėjom. Jų keletas visai be reikalo nuo raudonųjų žuvo. Šeimininkas suprato, kad aš nuo jų bėgu. Davė gerai pavalgyti ir atsigaivinti. Patarė pailsėti ir paskui pažadėjo mane iki mano miestelio pavėžinti. Pasilikau.

Kitą pavakarį važiavom laimingai iki kaimelio už 4 km nuo mano miestelio. Ten stovėjo stiprus raudonųjų dalinys. Būtų pavojinga važiuoti, bet kito kelio nebuvo. Turėjau atsisveikinti ir toliau eiti vienas. Apie 12 val. pasiekiau savo miestelį. Pas motiną tiesiog buvo pavojinga eiti. Manęs galėjo iš Rygos jieškoti, o motinos buveinė buvo žinoma. Juk aš rūpinausi gauti pašalpą ir užregistravau. Dabar gi buvau "dezertyras".

Užėjau pas vaikystės draugą Kazimierą. Jis man papasakojo apie padėtį ir palydėjo pas motiną, prieš tai apžiūrėjęs, ar negręsia koks pavojus. Visus radau sveikus, išskyrus jauniausiąjį brolį Jurgį, kuris buvo dingęs be žinios. Brolis Petras buvo sužeistas ir atvykęs atostogų. Vienas kitam pasipasakojom nuotykingą gyvenimą karo metu. Tačiau visiems rūpėjo mano neaiški padėtis. Reikėjo nuolat budėti ir laukti nepageidaujamų lankytojų.

Taip praėjo kelios savaitės. Negalėjau nei namie būti, nei žmonėms rodytis. Dienas praleisdavau slapstydamasis, o naktimis it koks apuokas vaikščiodavau. Pavargau nuo tokio gyvenimo. Visoje srityje vyriausią valdžią turėjo mano jaunystės draugas komisaras A. M. Nutariau eiti pas jį ir pasiteirauti. Taip vieną vakarą su broliu Petru ir nuėjau. Priėmė draugiškai. Pasisakiau jam ir jo žmonai, kad nenorėčiau grįžti atgal į kariuomenę ir kad norėčiau gyventi civiliu gyvenimu. Kad pabėgęs, nesisakiau. Jis pagalvojęs tarė: "Drauge, aš einu atsakingas pareigas toje valdžioje, nuo kurios tu nori pasitraukti. Turėčiau tave grąžinti". Į pasikalbėjimą įsimaišė jo žmona: "Ne, Antanėli. Jis tau gero padarė. Tu neturėtum blogu atsilyginti!" — "Aš nesakau, kad Juozą sulaikysiu. Bet supraskit, kad ir pats galiu smarkiai įkliūti. Vieną galiu patarti. Tu turi slaptai gyventi. Be mano žinios niekas tavęs nesuims ir kratos nedarys. Kai kas tavęs jieškos, iš manęs gausi žinią".

Grįžęs namo, nutariau pakeisti gyvenamą vietą, nes Antanas gali kur išvažiuoti, arba žinia pavėluoti. Jis savo padėjėjams negali visko aiškinti. Po kiek laiko gaunu raštelį be parašo: "Drauge, greit prasišalink iš savo namų". Šį kartą jau nebelaukiau, bet vakare šaltupės skardžiu nuslinkau jieškoti saugesnės vietos. Eidamas sutikau vieną miestelio komunistą, žabus nešantį. "A, Juozai, kaip čia patekai? Kur eini?" Aš tik pasakiau, kad turiu skubų reikalą, ir nuskubėjau. Bet tai man buvo nemalonu, nes visi galėjo sužinoti, kad aš esu grįžęs. Nesaugu būtų netoli esančiam miške. Nutariau slinkti toliau. Net namiškiams negalėjau pranešti.

Nutariau eiti pas gerai pažįstamą malūnininką už 8 km. Jis pakvietė mane nakvoti. Pasiūlė apsigyventi ir jam darbuose pagelbėti. Daviau jam suprasti savo padėtį. Jis nuvažiavo pranešti mano namiškiams, nes jie nerimavo manęs miške neradę. Atvažiavęs brolis papasakojo, kad pas juos lankėsi komisaras su keliais kareiviais ir kokiu tai vyresniuoju, kurį taip pat komisaru vadino. Bet, apžiūrėje visur, išėjo.

Malūnininkas buvo labai geras. Aš pradėjau taisyti malūną, bet buvo sunku gyventi. Čia kasdien buvo pilna žmonių, nes malūnas dirbo dieną ir naktį. Nutariau pasitraukti dar toliau nuo miestelio ir susirasti kitą darbą. Tik reikėjo turėti kokius nors dokumentus. Bet kaip juos gauti? Visi mano dokumentai buvo arba Rygoje likę, arba turėjau sunaikinti, kad neatpažintų buvus kariu.

Kadaise buvau pramokęs graviruoti. Nusprendžiau pats dokumentus pasidaryti. Tada buvo galima ūkininkams savo atsargas parduoti, tik reikėjo turėti leidimą. Pagal tuos leidimus pats pasigaminau dokumentus: "pasportą", geležinkelio laidimą ir leidimą supirkinėti bei parduoti. Pavyko puikiausiai. Prekyba ėjo taip pat gerai, nes turėjau pažįstamų pirkėjų ir tiekėjų. Taip gerai klojosi, kad net aplankiau namus ir pragyvenimui turėjau užtektinai.

Kartą gegužės 5 d. Sulauniškių stotyje, sutvarkęs "dokumentus", laukiau traukinio. Atėjo traukinys ir sustojo. Žmonės lipa, ir aš lipu. Įsinešiau dėžę, kitos keturios dar liko. Bet įlipa ir milicininkas. Jis paklausia: "Kurie tavo daiktai?" Parodžiau vagone dėžę. "Pasiimk ir eik su manim", sako. Keista man, nes dokumentai jau patikrinti. Žvilgterėjęs į priestotį, pamačiau Rygos komisarą Kripsą, mano aršiausią priešą.

(Bus daugiau)

VIŠIEMS SVARBU!

Aušros Vartų Parapijos dešimtmečio proga nuo rugpiūčio 10 iki 24 d. ruošiama **didelė ŠVENTĖ.**

Rugp. 10 d. 7 val. vakaro **Švč. P. Marijos iš FATIMOS statulos** pasitikimas prie B. Rivadavia ir Brasil gatvių ir palydėjimas su procesija į bažnyčią.

Rugp. 12 d. 4 val. po piet. **parapijos ir vietinių mokyklų programa** Lietuvių Salėje pagerbti Dievo Motiną.

Rugp. 13 d. 7.30 val. v. **pamaldos lietuviams** ir pasiaukojimas Nekalčiausiai Marijos Širdžiai.

Rugp. 15 d. 7. val. v. pamaldos ir **J. E. vysk. E. Rau pamokslas** ispaniškai. Po pamaldų religinis ir kultūrinis parengimas salėje ispanų kalba.

Rugp. 16 d. 13 ir 7 val. v. Lietuvių Salėje **spalvota italų filma "Mater Dei — Dievo Motina".**

Rugp. 17 d. 10.30 val. Iškilmingos Mišios ir J. E. **arkiv. J. Aragone pamokslas. 2 val.** p. p. salėje "Mater Dei" **filma. 4.30 val.** p. p. lietuviškos pamaldos ir **įspudingas lietuvių draugijų** parengimas salėje.

Rugp. 17-23 d. d. **Misijos** 7,30 ryte ir 7 val. vak. ispaniškai. Misijas ves pracišKonas **T. Dusini.**

Rugp. 23 d. 6 val. v. Švč. P. Marijos Statulos **išlydėjimas** su procesija.

Rugp. 24 d., sekmadienį, per visas šv. Mišias bendra **šeimų Komunija.**

Rugp. 10-17 d. d. 7.30 ryte ir 7,30 val. vak. pamokslai lietuviams. Pamokslus sakys **Kunigai Marijonai.**

Parapijos Klebonas

Lietuviai visam pasauly

● **Jonas Jankauskas** gavo laišką iš savo pažįstamų **Ig. ir E. Kapočių,** kurie labai džiaugiasi savo gabiais sūnumis, šiais metais labai gerai atsižymėjusiais moksle. Jų sūnus Aleksas, kuris mokosi Vocacional mokykloje Čikagoje, laimėjo pirmą vietą ir už tai gavo apmokamas atostogas, kurias praleido Springfielde. Vyresnysis sūnus Vincas lanko inžinerijos mokyklą ir taip pat moksle gražiai reiškiasi. Malonu, kad lietuviai dažnai prasimuša į pirmaujančias vietas.

● **Nepriklausomybės akto signataras** prel. Kazimieras Šaulys savo kalboje per "Amerikos Balsą", atspausdintoje "Šveic. Liet. Žiniose" pataria daryti visiems tautinio gyvenimo sąžinės kvotimą, patikrinant, ar dabartinis kelias, kuriuo kiekvienas eina, veda prie vienybės ir laisvės atgavimo. Šiuo laiku lietuviai turi pasiimti savo šūkiu ir "kviesti visus pasaulio tautiečius į vienybę savo laisvei atsiekti: visų kraštų lietuviai, vienykitės!"

● **Estavayer-le-Lac,** Jėzaus Širdies Institutas, kuriame jau du metai kapelionauja **kun. dr. J. Navickas,** gegužės 28 d. šventė tradicinę kapeliono šventę su įvairia ir įdomia programa. Iškilmėse daug kartų buvo minima Lietuva ir jos persekiojami sūnūs. Instituto mokinės įteikė savo kapelionui daug gražių gėlių ir puikią dvasinių aukų puokštę, kurią jis paskyrė už kalinamus ir ištremtuosius į Sibirą mūsų brolius lietuvius, o Marijos sodalicijos įteiktą piniginę auką paskyrė Vasario 16 gimnazijai Diepholze, Vokietijoje.

● **Birutė Šaulytė,** mirusio ministerio J. Šaulio duktė, gyvenanti su motina Bazelyje, palaiko artimus ryšius su Elzase gyvenančiais lietuviais. Ji dažnai aplanko Mulhouso ir Strasburgo lietuvių parengimus. Molhouse gyvena apie 20, Strasburge 10 lietuvių.

● **Kazys Ausenka,** L. K. Bendruomenės choro pirmininkas Sao Paulyje, **Brazilijoje,** buvo sunkiai susižeidęs, bet jau grįžo iš ligoninės. Koja dar sugipsuota, bet tikimasi, kad greitai galės be lazdų vaikščioti.

● **Prof. J. B. Končius,** BALFo pirmininkas neseniai lankęsis Europoje, **"Darbininke"** rašo savo įspūdžius iš Jugoslavijos, kurią jis taip pat aplankė. Jis matęsis su iš kalėjimo paleistu arkiv. Stepinac ir su juo kalbėjęsis. Jis dabar kalinamas vienoje mažoje parapijoje ir su vyskupija be valdžios leidimo negali turėti jokių santykių.

● **Kauno Veterinarijos Akademija** gyd. P. Gailiūno ir prof. S. Jankausko pastangomis buvo pripažinta JAV-bėse ir ją baigę veterinarijos gydytojai gali verstis savo profesija. Tai nemažas lietuvių laimėjimas.

● **Magdalena Galdikienė** ir dail. A Galdikas šiomis dienomis iš Prancūzijos atvyko į JAV-bes. Galdikienė yra žymi katalikių moterų veikėja, o prof. Galdikas vienas iš žymiausių Lietuvos dailininkų.

● **Rašytojo Stasio Santvaro** 50-ties metų amžiaus sukaktis Bostone buvo paminėta specialiomis iškilmėmis, kuriose dalyvavo didelis būrys lietuvių rašytojų ir kitų kultūrininkų.

● **Ateitininkų Sendraugių** Čikagos skyr. valdybą šiuo metu sudaro: Dr. A. Juška, Faustina Manelienė, Eugenija Račiūnaitė, Stasys Rauckinas ir prof. Balys Vitkus. Revizijos komisijon išrinktas prof. dr. J. Meškauskas, Akvilė Rudienė ir Ant. Repšys.

● **Prof. Manelis,** buvęs Žemės Ūkio Akademijos dėstytojas Dotnuvoje, rašo plačią studiją apie žemės valdymo ir reformos klausimus Lietuvoje.

● **Gegužės 18 d.** Čikagoje buvo atidaryta 6 lietuvių dailininkų meno paroda. Savo meno paveikslus, išstatė prof. A. Varnas, prof. Ig. Šlapelis, J. Pautienius, M. Šileikis, V. Ignatavičius ir Ant. Cooper (Skupas).

● **Istorikas Simas Sužiedėlis,** "Darbininko" redaktorius, buvo priimtas į gyvųjų katalikų autorių tarpą JAV-bėse.

● **New Yorko Siracuse** universitete baigė medicinos studijas **Aldona Balčytė** ir gavo gydytojos diplomą. Ji yra gimusi Amerikoje, bet su tėvais buvo grįžusi Lietuvon ir kaip tremtinė vėl neseniai atvykusi į Ameriką. Studijas buvo pradėjusi Vilniuje.

● **Amerikos LKSA organas "Garsas"** gegužės mėn. šventė savo 35 metų sukaktį.

● **Jonas Šlepetys** išrinktas New Yorko Lietuvių Bendruomenės skyriams steigti organizacinio komiteto pirmininku.

● **Kun. N. Pakalnis,** Brooklyno Apreiškimo lietuvių parapijos klebonas neseniai minėjo kunigystės 40 metų sukaktį. Jubiliatas Lietuvos valdžios buvo apdovanotas Gedimino ordenu ir yra vienas iš didžiausių JAV lietuvių veikėjas.

● **New Yorke sudarytas** specialus komitetas paminėti Jono Vileišio mirties dešimtmečiui paminėti. Garbės pirmininku yra min. P. Žadeikis, pirmininku J. Audenis.

● **Kun. Dr. V. Skilandžiūnas** pakviestas kaip mokslinis asistentas dirbti Viduramžių istitute prie šv. Mykolo kolegijos Toronte, Kanadoje. Ši kolegija yra Toronto universiteto skyrius.

● **Kultūros žurnalo "Aidų"** redakcijon papildomai pakviesti šie lietuviai kultūrininkai: prof. J. Brazaitis, Dr. J. Girnius, T. Dr. B. Grauslys ir poetas Alf. Nyka-Niliūnas.

● **Kun. J. J. Jančius MIC,** Marijonų vienuolijos vicegenerolas, lankęsis Argentinoje ir JAV-bėse ir atlikęs jam pavestus darbus, išvyko atgal į Romą.

● **Renatė Lepertaitė,** kilusi iš Prūsijos, kuri dėl bado buvo pabėgusi į Lietuvą ir ten kurį laiką gyvenusi, kol komunistinė valdžia grąžino ją atgal į Vokietiją, lanko lietuvių Vasario 16 gimnaziją Diepholze, nes jai lietuviai buvę labai geri ir ji juos mylinti. Ji kalba visiškai gerai tiek lietuviškai, tiek vokiškai.

● **Naują Australijos** Lietuvių Katalikų Centro Valdybą šiais metais sudaro: Br. Zumeris, J. Ustijanauskas, P. Girgėdas, J. Tallat-Kelpša ir Vl. Minionas.

● **Didž. Britanijos** lietuvių krepšinio komanda "Kovas" rugsėjo 12 d. vyks jungtynėms į Prancūziją, kur mano susitikti su keliomis žymiosiomis prancūzų krepšinio komandomis.

● **Genocido konvencijos autorius** prof. J. Lemkinas padėkojo lietuviams, taip aktyviai prisidėjusiems prie Kanados apsisprendimo ratifikuoti genocido konvenciją. ALTo ir Kanados lietuvių aktyvus įsikišimas davė teigiamų rezultatų.

● **Solistas Vl. Ivanauskas,** paskutiniu metu buvęs Valstybinio Lietuvos Teatro direktorius, mirė Brooklyne.

● **Dariaus ir Girėno** paminklas nutartas statyti New Yorke ir jo stiebe iškelti JAV ir Lietuvos vėliavas.

● **Į Memmingeną,** Vokietijoje, buvo atvykęs ir lietuvius lankė retas svečias iš Kinijos misijonierius salezietis kun. Urbaitis. Jis lietuviams papasakojo apie dabartinę Kiniją. Dabar Kinijoje vargas ir badas yra 10 kartų didesnis negu prieš bolševikams Kiniją užimant. Kinijoj dabar nuo bado miršta keliais milijonais daugiau. Beto, iššaudyta apie 15 milijonų žmonių. Jei anksčiau Kinijoj buvo šiokių tokių simpatijų bolševikams, tai dabar jos išnyko. Ir ūkininkai ir darbininkai laukia Čiangkaišeko kaip išganymo. Kun. Urbaitis Kinijoj išgyveno 20 metų, moka puikiai kiniškai ir gerai pažįsta ne tik Kiniją, bet ir visas Azijos problemas. Dabar jis vyksta misijoms į Filipinų salas.

● **Vadinamas "Williamsburgo** pareiškimas 1952 metais", kuris kalba apie žmogaus teisę visuose kraštuose, buvo priimtas Albanijos, Bulgarijos, Čekoslovakijos, Estijos, Vengrijos, Latvijos, LIETUVOS, Lenkijos, Rumunijos ir Jugoslavijos tremties politikų. Iš lietuvių pusės pasirašė min. P. Žadeikis, V. Sidziskauskas, kaip PLG pirmininkas ir Dr. A. Trimakas, kaip jos sekretorius. Williamsburgo pareiškimas — tai nauja žmogaus teisių charta, skelbianti, jog, išlaisvinus pavergtuosius kraštus, bus panaikintas genocidas, deportacijos, kankinimai ir atstatytos visos laisvės, dabar okupantų žiauriausiai užgniaužtos.

● **Argentinos Lenkų Komitetas** paskelbė atišaukimą rinkliavai atbaigti mokėti skolas už nupirktą kultūriniams reikalam lenkų namą. Namą jie nupirko labai gražiame Palermo rajone.

● **Filatelistų Dr-jos "Lietuva"** valdybą sudaro: pirm. I. Sakalas, vicepirm. ir ižd. — J. Liubinskas, sekr. — E. Jasiūnas. Jų centras yra Chicagoje. Šių metų pabaigoje numato surengti Lietuvos pašto ženklų parodą.

● **Kanadoje yra** atidarytas naujųjų kanadiečių dailininkų klubas. Jo pirmininkas yra lietuvis dali T. Valius.

● **Šveicarijos Lietuvių** Bendruomenės Tarybą sudaro Dr. A. Gerutis, E. Garbačiauskienė, B. Šaulytė, V. Gegeckas, J. Audenis ir naujai įėję Dr. V. Dargužas ir inž. Stankus. Valdyba sudaryta iš Zueriche gyvenančių Dr. E. Vaitkevičiūtės, J. Stankaus ir A. Paulaičio. Garbės Teismą — prel. K. Šaulys, prof. J. Eretas ir dail. Stanulis. Kontrolės Komisiją — J. Giedrys, kun. dr. J. Navickas ir Dr. P. Radvila.

● **Dr. J. Šaulio biblioteką** su privačiu archyvu nupirko Pensilvanijos universitetas. Šveicarijoje liko tik Lietuvos žemėlapių rinkinys ir knygos iš Lietuvos proistorės.

● **Dail J. Mackevičiui** birželio 18 d. suėjo 80 m. amžiaus. Jis pereitų metų pavasarį yra atvykęs iš Vokietijos į Šveicariją, kur jį globoja šveicarų įstaigos. Jis ten gyvena su savo dukterimi Dr. Augevičiene ir anūke.

ATSIŲSTA PAMINĖTI

1. **Vilius Bražvilius,** KOLORIJOS IR DOLERIAI. Išleido **Patria** J. A. Valstybėse 1952 m. Viršelio aplankas Kaspparo Paikženčio. Kaina 2 am. dol. Knyga labai įdomi, nes iš jumoristinės pusės ima stovyklos gyvenimą ir dabartinį gyvenimą, jieškant dolerių.

2. **Algirdas Margeris,** ČIKAGOS ŠEŠĖLIAI. Iliustravo M. Šileikis. 1952 m. Kaina 3 dol.

3. KOLUMBIJOS LIETUVIS, Nr. 5. Vasario-balandžio mėn. 1952 m. Ats. Red. **Kun. Myk. Tamošiūnas.**

4. SKAUTŲ AIDAS, Nr. 5, Gegužės, 1952 m. Red. v. s. **Stp. Kairys.**

5. PELĖDA, Nr. 4, Gegužės, 1952 m. Jumoristinis laikraštis. Red. **A. Vilainis-Šidlauskas.**

6. EGLUTĖ, Nr. 6, Birželis, 1952 m. Red. **Pr. Naujokaitis.**

7. MARGUTIS, Nr. 6, Birželis, 1952 m.

Paieškojimas

Jono Budrevičiaus, kilusio iš Dusmenėlių km. Trakų apskr. pajieško **Marcelė Mikalkevičiūtė-Baliukonienė,** gyv. Urugvajuje.

● **Naują Pasaulio Lietuvių Moterų Katalikių Organizacijų Sąjungos Valdybą** sudaro: pirm. Dr. V. Karvelienė, sekr. Dr. N. Bražėnaitė, ižd. S. Jokūbauskaitė-Pagnier, narės — B. Šlepetytė-Venskuvienė ir U. Karvelytė. Argentinoje su šia organizacija ryšius palaiko "Birutės" Dr-ja.

● **Kraujo spaudimą** galima atspėti iš anksto, tvirtina Californijos universiteto tyrinėtojai. Linkstantieji į aukšto kraujo spaudimo ligą mažiau įstengia save kontroliuoti, greitai pyksta, sunkiau teįstengia pakelti bet kokius įtempimus.

LIETUVIŲ TAUTINIO MENO ANSAMBLIS "DAINA"

liepos 26 d., šeštadienį, Consejo de Mujeres salėje, Charcas 1155, Buenos Aires, rengia didelį lietuviškų liaudies dainų ir tautinių šokių

KONCERTĄ

Pradžia 9 (21) val. Visi kviečiami dalyvauti ir atsivesti savo pažįstamus svetimtaučius. Bilietai gaunami pas Ansamblio vadovus ir "LAIKO" redakcijoje.

Lietuvos Atgimimo Pranašas

MAIRONIO 20-TŲ MIRTIES METINIŲ PROGA

"Didžios idėjos — darbas ne vaiko", sako mūsų tautos dainius Maironis, bet tas idėjas įgyvendinti reikia ir didelių žmonių. Tačiau tokių žmonių netrūko ir mūsų tautai. Mes negalėtumėm suprasti Lietuvos atgimimo be "Aušros", kuri Dr. J. Basanavičiaus didelėmis pastangomis pradėjo sklaidyti mūsų tėvynės ano meto tamsumas. Lietuvių atbudimą savaimingam gyvenimui "Varpo" dūžiais ragino Dr. V. Kudirka. Bet taip pat nebūtų galima suprasti Lietuvos prisikėlimo nepriklausomam gyvenimui be Maironio, savo eilėmis žadinusio gyvą idealizmą, tėvynės meilę, kovos bei pasiaukojimo dvasią ir gilų tikėjimą į laimėjimą. Jeigu anie du didieji Lietuvos vyrai kalbėjo savo tautai įrodymais ir didingos Lietuvos prisiminimais, kurie dar ne kiekvienam buvo aiškiai suprantami, tai Maironis, kalbėdamas iš širdies į širdį, skatino savo tautiečius stoti kovon. O širdies kalba žmogui yra suprantamesnė, patrauklesnė ir labiau pasiryžimą skatinanti bei jo vykdymui karščiau uždeganti. "Pirmyn į kovą už tėvynę, už brangią žemę Lietuvos", galingu aidu į lietuvių širdis atsimušė poeto žodžiai, nes "jei po amžių kada skaudūs pančiai nukris", Lietuvos vaikai galės tikrai užtraukti "naują giesmę, kurią jaunimas tesupras.".

Didysis mūsų tautos atgimimo Pranašas Jonas Mačiulis-Maironis yra gimęs 1862 m. spalių 21 d. gražiajame Žemaičių krašte, kur jo apdainuotos Dubysos krantai skrodžia jos paviršių, netoli Betygalos esančiam Pasandravio vienkiemy, Raseinių apskr. (Taigi greitu laiku bus jo gimimo 90-ties metų sukaktis). Gimnaziją ir Kunigų Seminariją baigęs Kaune, išvyko aukštosioms studijoms į Peterburgo Dvasinę Akademiją. Baigęs studijas ir įšvęstas kunigu, profesoriavo Kaune, Peterburge toj pačioj Akademijoj ir vėl Kaune. Nuo 1909 m. iki pat savo mirties buvo Kauno Kunigų Seminarijos rektorius. Už didelius nuopelnus savo tautai ir Bažnyčiai buvo pakeltas prelatu. Mirė 1932 m. birželio 28 d. ir palaidotas Kauno Katedros kriptoje, kurioj amžinam poilsiui vėliau buvo padėti kitų dviejų didelių Lietuvos vyrų kūnai — Jakšto ir Vaižganto.

Maironis mirė, bet jo dvasia lietuvių tautoje gyva. Su literatūros kritiku J. Ambrazevičiumi galima sakyti, kad Maironis "lietuvių tautos ribose atėjo ne tik su naujomis idėjomis ir literatūrinėmis formomis; jis ne tik išreiškė savo epochos nusiteikimus, bet virto lietuvių tautai ir gyvenimo formuotoju". Juo sunkesni laikai, juo daugiau Lietuvos žemė laistoma krauju, juo labiau Maironio dvasia atgimsta kenčiančios Tėvynės vaikuose. Jo žodžiai juos guodžia, stiprina ir kovon žadina. Maironio "Kur bėga Šešupė", "Užtrauksim, broliai, naują giesmę", "Kur lygūs laukai", "Kur banguoja Nemunėlis" ir kt. yra jau tapusios tarytum liaudies dainomis, o jo "Marija, Marija" okupantų kruvinamoj Lietuvoj pasidarė net antruoju himnu. Dėlto jis visai pelnytai yra vadinamas Lietuvos atgimimo pranašu ir tautos dainium.

Dabartinėj mūsų tautos kančioj ir nelygioj kovoj Maironis ypatingai yra didelis. Jo dvasia ir jo žodžiai mus stiprina ir didina mūsų ryžtą kovoti ir laimėti. Jo širdies krauju išrašyti žodžiai ir šiuo metu yra tartum jo paliktas testamentas, kurį turime mes įvykdyti. Ir iš kapo skamba jo nuoširdūs ir jautrūs žodžiai:

"Mylėk, lietuvi, tą brangią žemę,
Kame nuo amžių tėvai gyveno".

PRANAS GARŠVA

MOKSLO PAŽYMĖJIMŲ REIKALU

Anksčiau kai kurie asmenys kreipėsi prašydami išduoti pamesto atestato duplikato nuorašą, patikrinti bylas, kodėl pažymėjimas neišduotas ir panašiais reikalais. Tiems asmenims, kiek tada sąlygos leido, buvo pagelbėta.

Dabar archyvo medžiaga jau taip aptvarkyta, kad galima tuo reikalu kiekvienam padėti. Tad visi tie asmenys, kurie mokėsi Vokietijoje ir kuriuo nors būdu neteko išduoto pažymėjimo ar dėl emigracijos nesuspėjo atsiimti, gali kreiptis į Pasaulio Lietuvių Archyvą, 2601 W. Marquette Road, Chicago 29, Ill., U. S. A.

Kad būtų galima greičiau ir lengviau padėti, besikreipiantis turi nurodyti mokyklos pavadinimą, savo vardą ir pavardę, gimimo datą ir vietą, kurios klasės pažymėjimu suinteresuotas ir kuriais metais tą klasę baigė.

PLA Vadovybė

● PARDUODAMAS geromis sąlygomis su gyvenama patalpa **Kavinė-Baras,** Brasil 800 — 4 de Junio.

Įsigykite neseniai išėjusią iš spaudos knygą "VARPAI SKAMBA" kurią parašė žinomas rašytojas STASIUS BŪDAVAS, o išleido "LIETUVIŲ DIENŲ" leidykla, 9204 S. Broadway, Los Angeles 3, Calif. Kaina nupiginta pas mus iki 2 dol.

Ją galite užsisakyti per "LAIKO" administraciją arba tiesiog iš leidyklos.

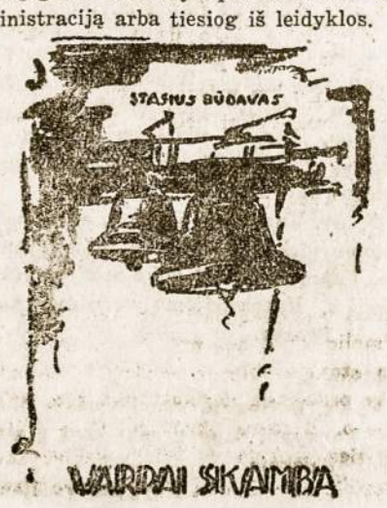

LIETUVIŠKA DANTŲ KLINIKA
Consultorio Dental "PAVON"
Sav. N. KRUKAUSKAS
Dirbtiniai dantys — karūnėlės — blombavimas — d. traukimas. Dantistai diplomuoti viet. universitete. Priimama: **pirm., treč., penkt. 14—20 val.** — Susikalbama įv. kalbomis. **Avda. Pte. Perón 488 (buv. Pavón), Avellaneda** (prieš. Avell. gelež. stotį)

● J. ZUBRICKAS IR A. KIRSTUKAS fotografuoja vestuves, krikštynas, pobuvius ir kitus šventinius subuvimus. Herrera 287, Bs. Aires, T. E. 26-9672.

● **MONTEVIDEO LIETUVIŲ KATALIKŲ** radio pusvalandis duodamas kas sekmadienį per **NORTON CX 44** 14 (2) val. 5 min.

Lietuvos Pasiuntinybė Urugvajuje: Juan Maria Perez 2820, Montevideo, Telef. 41-55-91.

● OPTIKAS V. RASIŪNAS: Gral. Mariano Acha 876, Morón: šešt. 13—17 v. ir sekm. 13—16 val.

● **MINKŠTŲ KĖDŽIŲ DIRBTUVĖ, sav.** Mikelionis ir Gelbuda: Cosquin 5565, Villa Lugano.

● **MOTERŲ GROŽIO SALONAS IR KIRPYKLA "HENRY".** Įvairiausių madų šukavimas moderniausiomis priemonėmis. 20 metų praktika. Sav. Henrikas Lukaševičius: **Leandro N. Alem 818,** Banfield.

● **ČIUŽINIŲ UŽUOLAIDŲ DIRBTUVĖ - PARDUOTUVĖ.** Parduodama bovelna, vilnos, įvairios drobės, valizoms užvalkalai, gulimos kėdės ir turkiškos lovos. Taisomos minkštos kėdės. Sav. Antanas Šalčiūnas: Juan B. Alberdi 938 — Buenos Aires — T. E. 60-2784.

● **HORACIO E. CZOP** fotografuoja vestuvių, gimtadienio, sužieduotuvių, krikšto ir įvairių švenčių progomis. Isleta 3317, Val. Alsina (4 de Junio).

JUOZO ŠNIPO BATŲ DIRBTUVĖ ir Cigarečių Parduotuvė: Cabildo 651, Villa Porvenir, Avellaneda. Gaminami nauji ir taisomi seni batai.

Krautuvė "NARUŠIS"
Maisto produktai, gėrimai ir smulkios prekės; c. Unanue 6360, Villa Lugano. Sav. V. NARUŠEVIČIUS.

MR V. LISAUSKAS
31 NORWOOD AVE
BROOKLYN 8, N.Y.
ESTADOS UNIDOS

LAIKAS

Correo Argentino Casa Central — FRANQUEO PAGADO Concesión Nº 4239 — TARIFA REDUCIDA Concesión Nº 4015

"EL TIEMPO" Semanario Lituano
Mendoza 2280, Avellaneda, Bs. Aires; T. E. 20-9027

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual Nº 381833

KAINA: Argentinoje metams $ 30.—, pusmečiui $ 17.—, vienas nr. $ 1.50. Urugvajuje met. 5 Urugv. pezai. Kitur — met. 3 doleriai. Oro paštas met. 3 dol.

2-a Quincena de Julio, 1952 — V METAI — Nr. 71

Buenos Aires — Avellaneda

SVARBI ŽINIA

Liepos 27 d. 5 val. po pietų Lietuvių salėje Brasil 835, Avellanedoje, Moterų ir Mergaičių Dr-ja BIRUTĖ turės savo susirinkimą su programa. Programą atliks jaunosios lietuvaitės, kurios parodys įvairių ir gražių meno dalykų. Visi lietuviai kviečiami dalyvauti, ypač atsivesti savo vaikus. Įėjimas nemokamas. Programa tęsis 1 valandą, o po to bus rodomi kino paveikslai.

DR. V. KUDIRKOS VARDO SLA RŪMŲ ĮKURTUVĖS

Liepos 12 d. įvyko iškilmingas Susivienijimo Lietuvių Argentinoje Dr. Vinco Kudirkos vardo naujų rūmų atidarymas. Ši šventė ilgai pasiliks joje dalyvavusiųjų atmintyje tiek dėl įvykio reikšmės, tiek dėl to nepaprasto lietuvių skaičiaus, kuris atvyko į atidarymą. Nežiūrint pastato erdvumo ir S.L.A. sodo talpos, abu pasirodė tikrai ankšti sutalpinti arti dviejų tūkstančių lietuvių minią.

Šis rūmų atidarymas vaizdžiai parodė, ko gali pasiekti vieninga ir veikli draugija, vadovaujama pasišventusių ir pasiryžusių žmonių. Tenka todėl tikėtis, kad ta plačioji mūsų visuomenės dalis, kuri iki šiol nepriklauso mūsų organizacijoms, matydama Susivienijimo duotą pavyzdį, sukrus ir apsispręs prisidėti pagal išgales prie mūsų visuomeninių ir tautinių organizacijų bendro medžiaginio ir visuomeninio lygio pakėlimo.

Didžioji S.L.A. šventė praėjo pakilioj nuotaikoj. Dėl perpildytos salės nebuvo įmanoma palaikyti pilnos tvarkos ir pasitaikė mažų nedarnumų, tačiau jie perdaug nekenkė bendram įspūdžiui.

Pirmojoj programos daly susirinkusieji išklausė įvairių lietuviškų draugijų atstovų sveikinimų ir linkėjimų, o antrojoj — pasirodė Berisso "Mindaugo" Dr-jos mišrus choras, vedamas p. A. Petraičio, S.L.A. artistai su pora vaizdelių ir Tautinio Meno Ansamblis "Daina", vadovaujamas p. A. Kuprevičiaus bei Ansamblio tautinių šokių grupė, p. V. Namikui vadovaujant. Visi pasirodymai publikos buvo labai šiltai sutikti ir palydėti ilgais plojimais, ypač tautiniai šokiai. Baigiamojoj kalboj p. G. Pilypaitė pažymėjo susivienijimiečių laimėjimus ir nenuilstančių S.L.A. narių ir vadovų, — p.p. H. Šimkūno, dabartinio pirmininko, bei Pr. Stalioraičio, garbės nario, — nuopelnus, vedant šią didžiąją Argentinos lietuvių organizaciją pažangos keliu. Dėl ne visai suprantamų priežasčių nė vienas iš kalbėtojų, berods, nepaminėjo Dr. V. Kudirkos ir jo nuopelnų Lietuvos prisikėlimui į nepriklausomą gyvenimą, nors jo vardas visai užpelnytai įamžintas tolimojoje Argentinoje.

Sveikinant Susivienijimą Lietuvių Argentinoje šio naujo ir didelio laimėjimo proga, tenka palinkėti geriausios kloties ateity ir kaskart tvirtesnio pasireiškimo ne tik visuomeniniam, bet ir tautiniam darbe. Tebūna Susivienijimas ne tik didžiausia, bet ir lietuviškiausia mūsų organizacija.

S. L.

PLIAS VAKARIENĖ

Pasaulio Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos Argentinos skyrius liepos 19 d. surengė savo metinį balių-vakarienę Lietuvių Klube. Trumpą įžanginį žodį pasakė PLIAS pirmininkas inž. Jonas Ramanauskas, nusakydamas to vakaro tikslą. Po to buvo pagerbta p. Elzbieta Krapovickienė, trijų aukštuosius mokslus baigusių sūnų motina, įteikiant jai didelę puokštę gėlių. Jos sūnus inž. Pranas Krapovickas yra taip pat veiklus šios sąjungos valdybos narys. Po to sekė jaukios vaišės ir šeimyniškas pasilinksminimas.

● **Vyt. Nalivaika,** buvęs lietuvių mokyklos mokytojas Buenos Aires, kuris gyvena Ibicuy salose, Entre Rios provincijoje, šiomis dienomis lankėsi Buenos Aires lietuvių kolonijoje. Ta proga jis aplankė taip pat ir "Laiko" redakciją.

● Kordobos SLA 6 sk. pirmininkas **V. Šimoliūnas** atvyko kaip atstovas į SLA naujos salės įkurtuves. Liepos 14 d. jis aplankė Aušros Vartų parapijos vadovus, Lietuvių salę, susipažino su lietuviškų centrų veikla ir taip pat aplankė kitus savo pažįstamus.

● **Inž. statyb. R. Musteikis,** kuris prieš du metus yra baigęs Kordobos universitetą, atvyko į Buenos Aires. Liepos 15 d. aplankė taip pat lietuvių parapiją ir "Laiko" redakciją. Nors gimęs ir augęs Argentinoje, bet kalba labai gerai lietuviškai. Jis jau gavo darbo Buenos Aires mieste.

● Liepos 20 d. Aušros Vartų parapijoje lankėsi seni kordobiečiai p.p. Šulcai. Jie aplankė savo pažįstamą ir juos kadaise lankiusį kun. J. Jakaitį ir parapijos vadovus, pas kuriuos taip pat dalyvavo pietuose.

● Žinomi pramonininkai **Katalina ir inž. Jonas Čekanauskai** neseniai grįžo iš didelės ekskursijos po Argentiną. Ekskursiją padarė savo automobiliu su visa šeima, pasinaudodami vaikų žiemos atostogomis.

Šeimose

● Elenai Šovinytei ir Jonui Žekiams liepos 12 d. garnys atnešė gražią ir sveiką pirmąją dukrelę Mariją Eleną. Motina ir duktė sveikos grįžo iš Duran ligoninės ir laikinai apsigyveno p.p. Šovinių namuose, Buenos Aires. P.p. Žekiai gyvena savo namuose Villa Sastre, Temperley.

● **Nelida Čekanauskaitė,** pramonininkės Emilijos Čekanauskienės duktė, liepos 12 d. susižiedavo su Antonio Rodriguez. Sužieduotuvėse dalyvavo abejų jaunųjų artimieji ir nemažas draugų būrys.

● **Joninių proga p.p. Kuojai** savo namuose, Paraguay 768, Avellaneda, suruošė jaukius pietus, kuriuose dalyvavo nemažas būrys jų giminių bei draugų.

● **Povilas Restauskas** savo vardinių proga birželio 29 d. savo namuose, 4 de Junio, savo šeimos artimiesiems surengė šaunią vakarienę, kurioje dalyvavo, be giminių ir draugų, taip pat ir lietuvių parapijos klebonas.

● Žinomas lietuviškos kolonijos darbuotojas **P. Sakalauskas** liepos 16 d. šventė savo 47 metų amžiaus sukaktį. Ta proga jį pasveikino lietuviškos parapijos vadovai bei lietuviškų organizacijų kai kurie atstovai.

● **Pramonininkas Kaz. Deveikis-Pipiras** liepos 17 d. savo šeimos ir artimųjų tarpe gražiai atšventė savo 47 metų sukaktį. Jį pasveikino "Laiko" redaktorius ir kai kurie pramonininkai, kurie buvo pavaišinti jaukia vakariene.

● **Jeronimas Mikalčius** kuris laikas gana sunkiai serga savo namuose Fraga 540, Piñeyro.

● **P. Venskuvienė,** gyvenanti La Platos Kelyje 7,50 km, pas p. p. Kaušylus, smarkiai persišaldė ir gana smarkiai apsirgo. Gydosi namuose.

P.L.M.K.O.S. Valdyba. Sėdi iš kairės į dešinę: M. Galdikienė (buv. pirm.), Dr. N. Karvelienė (dabart. pirm.). Stovi: Dr. N. Bražėnaitė, S. Jokūbauskaitė-Pagnier, B. Šlepetytė-Venskuvienė.

● **Stud. Vytautas Palubinskas,** Marijonų Vienuolijos klierikas, kuris iš Argentinos nuvyko aukštosioms teologijos studijoms į Romos popiežišką universitetą, šiais metais pirmuoju išlaikė savo kurso egzaminus. Dabar Italijoje yra vasara, ir jis išvažiavo atostogoms. Argentinos lietuviai tikisi greitu laiku sulauksią grįžtant iš savo tarpo kilusio dvasios vado.

● **Šv. Kazimiero Seserys,** pasinaudodamos mokyklos žiemos atostogomis, nuo liepos 10 iki 17 laikė metines rekolekcijas. Rekolekcijoms vadovavo kun. dr. P. Brazys.

PADĖKA

P. Br. Bučinskui, paaukojusiam "Laiko" knygynui daug gražių knygų, nuoširdžiai dėkoja

Knygyno vedėjas

Nauji "Laiko" rėmėjai

NAUJIEJI "LAIKO" RĖMĖJAI

"LAIKUI" ir steigiamai spaustuvei aukojo šie Naujieji Rėmėjai: $ 100: E. Bubnelienė, po $ 30: S. Krasinskas ir V. N., $ 20: A. Anilionis, po $ 10: J. Miliauskas ir P. Vaišvila, $ 5: M. Seniūnas. Visiems paminėtiems ir nepaminėtiems Gerbiamiesiems "LAIKO" Rėmėjams redakcija ir administracija nuoširdžiai taria ačiū.

MŪSŲ MIRUSIEJI

MIRĖ SES. ALOYZOS TĖVAS

Liepos 12 d. iš Čikagos buvo gauta telegrama su skaudžia žinia, kad šio mėn. 11 d. mirė Seselės Aloyzos tėvelis Jonas Jodvalkis. Velionis gimęs 1887 m. gegužės 24 d. Vajesiškyje, Zarasų apskr. Dar prieš pirmąjį Did. Karą atvyko į JAV ir ten įsikūrė. Jo žmona su vaikais buvo grįžusi į nepriklausomą Lietuvą. Ten pasimokę trys iš jų po kurio laiko vėl grįžo atgal į JAV-bes. Du sūnūs ir duktė dalyvavo paskutiniame kare. Jo sūnus Eduardas buvo labai gerai pažįstamas Hanau stovyklos lietuviams, iš kurių tarpo pasirinko ir savo gyvenimo draugę. Dabar gyvena Čikagoje. Kitas sūnus Hubertas šiuo metu gyvena ir dirba Aliaskoje. Duktė Lucilė su šeima gyvena taip pat Čikagoje. Šie visi buvo atvykę į savo tėvelio laidotuves. Liepos 14 d. a. a. J. Jodvalkis iš Aušros Vartų bažnyčios būrio šv. Kazimiero vienuolijos seselių, atstovavusių Ses. Aloyzą, gyvenančią ir dirbančią Avellanedoje, jo artimųjų bei didelio būrio lietuvių buvo palydėtas į šv. Kazimiero kapines. Kapinėse pamokslą pasakė kun. A. Naudžiūnas, pabrėždamas, kad iš didelės 7 vaikų šeimos tik trys tegalėjo dalyvauti laidotuvėse. Velionis buvo darbštus, giliai religingas ir patriotas lietuvis. Už jo vėlę Šv. Kazimiero Seserų koplyčioje liepos 12 d. buvo atlaikytos gedulingos pamaldos.

TEMPERLEY

DYGSTA NAUJA ĮMONĖ

Senas ir sumanus Argentinos gyventojas Jonas Černauskas baigia įrengti naują medžio apdirbimo įmonę. Pereitais metais ant nuosavo sklypo pasistatė mūrines patalpas, o dabar nusipirko kai kurias mašinas ir kitus reikalingus įrankius. Greitu laiku tikisi pradėti darbus plačiu mastu. Jo kapitalas, kurį sudėjo naujai įmonei, siekia apie 100.000 pesų. Jis pats sakosi, kad lietuviams gėdos nepadarys. Pažymėtina, kad p. Černauskas yra gabus ir patyręs specialistas, ilgus metus šį darbą dirbęs Lietuvoje ir Argentinoje. Linkėtina pasisekimo.

● Mūsų prietelius ir "Laiko" skaitytojas **Vincas Pečiulis** jau baigė statytis gražius mūro namus Llavallol miestely ir su savo broliu Antanu persikėlė į juos gyventi. Abu Pečiuliai yra susipratę lietuviai ir turi pastovius darbus alaus darykloje "Bieckert".

Kaimynas

BERISSO

NAUJAS KAPAS

Liepos 6 d. su šiuo pasauliu atsiskyrė jaunas lietuvis **Vincas Jurpalis,** gyvenęs c. Constantinopla 1545. Dideliame nuliūdime paliko žmoną Oną, dvi dukteris Nelidą Oną ir Eleną Beatričę, posūnį Juozą ir keleta giminių. Palaidotas sekančią dieną La Platos kapinėse.

● **Salomėja ir Kostas Mikelaičiai** nusipirko didelį ir gražų sklypą lietuvių kolonijoje Villa Sastre, Temperley, kur mano įsirengti vasarvietę.

ROSARIO

NUŽUDYTAS LIETUVIS

Liepos 15 d. buvo nužudytas šios kolonijos lietuvis **Petras Vilutis.** Spėjama, kad jis buvo nužudytas apiplėšimo tikslais. Policija įvykį tiria.

KORDOBA

NAUJAS PRAMONININKAS

Romualdas Jospaitis su savo patėviu neseniai atidarė automobilių, motorų ir traktorių taisymo dirbtuvę, prie kurių esančiose 5 kambarių patalpose ir patys apsigyveno. Darbo turi pakankami, o taip pat jau ir patys įsitaisė savo sunkvežimį. R. Jospaitis, gyvendamas Avellanedoje, uoliai darbavosi Skautų Draugovėje, Kordoboj visuomeninio darbo taip pat neatsižada ir dažnai talkininkauja lietuviškai kolonijai.

IŠ URUGVAJAUS

PEGERBTAS ULB LOK PIRM. KUN. ST. GRIGALIŪNAS

Iki naujos U. L. Bendruomenės Išrinktos Krašto Tarybos pareigų pasiskirstymo dar tebeinančiam Laikinojo Komiteto pirmininko pareigas kun. Stanislovui Grigaliūnui liepos 5 d. suėjo 50 metų amžiaus. Tokias pat sukaktuves tą dieną šventė ir kitas žymus kolonijos veikėjas Adolfas Kaušinis. Abu sukaktuvininkai kartu surengė kuklias vaišes. Juos pagerbti į vaišes atvyko J. E. Lietuvos Ministeris Dr. K. Graužinis su šeima, iš kolonijos kapelionų T. Jonas Bružikas, nes T. Vl. Mikalauskas tuo pačiu metu turėjo būti choristų arbatėlėje, ir rašytojas Kazimieras Čibiras. Vaišės labai jaukioje ir maloniojo nuotaikoje vyko kun. klebono St. Grigaliūno namuose. Dalyvavusieji ir visi kiti kolonijos lietuviai linki kun. St. Grigaliūnui dar ilgo amžiaus, geros sveikatos ir Dievo palaimos. Panašūs linkėjimai skiriami ir mielam tautiečiui Adolfui Kaušiniui.

MAŽAS KUPSTAS DIDELĮ VEŽIMĄ VERČIA

Maža, palyginant su kitais kraštais, tėra Urugvajaus lietuvių kolonija, bet savo sukurtais nuosavais centrais neatsilieka nuo kitų, o gal juos net pralenkia. Iki šiol daug padorių lietuvių, apgaudti ir neturėdami kitų galimybių, rėmė savo lėšomis keleta Lietuvos okupantams parsidavusių išdavikų ir įkūrė jiems net du centrus, kuriuose tie tėvynės išdavikai, slėpdami savo tikrąjį veidą ir vardą, vis dar mėgina veikti visų lietuvių vardu ir apgaudinėja teisingus žmonės. Dabar jiems tas išdavikiškas darbas pasidarė sunkesnis, todėl jie draskosi ir šmeižia visus, kas tik jiems kelią pastoja. Mat, šie metai Urugvajaus lietuvių kolonijoje buvo atžymėti dviem dideliais lietuvių patriotų nuveiktais darbais.

Birželio 26 d. galutinai buvo nupirktas ir pusiau sumokėtas žemės sklypas lietuvių bažnyčiai ir kitiems lietuviškiems pastatams Cerroj. Ant sklypo jau stovi meniška Ant. Račkausko nudažyta iškaba, pasakanti, kad tai lietuviška žemė ir kas joje statoma. Lentą padarė Alf. Godas, metalinius stulpus padovanojo Eduardas Jusys, o pastatė St. Tamošiūnas, bažnytinio komiteto pirmininkas, kartu su Kaz. Vilku ir kitais tautiečiais. Savaitę vėliau buvo taip pat galutinai nupirktas ir apmokėtas, nors pasidarant šiek tiek skolų, jau seniai U. L. Kultūros Dr-jos valdomas namas. Tuo būdu ir Kultūros Dr-ja dabar veiks savo patalpose. Prie šio namo pirkimo daugiausiai darbavosi Petras Žukelis, Juozas Ramonas, Klem. Vidžius, Viktoras Cieslinskas, Pranas Stanevičius ir daug kt. Nuo dabar garbingam lietuviui jau nebereikės eiti pas savo tautos išdavikus, bet galės dirbti nuosavuose tikrai lietuviškuose centruose.

CHORISTŲ IR DIDŽIOJO PARENGIMO DARBININKŲ ARBATĖLĖ

Liepos 6 d. vakare susirinko didelis būrys choristų ir pasidarbavusių didžiajam dainos ir baleto vakare šeimyniškai arbatėlei. Šeimininkės sunešė tiek gražių valgių ir taip paruošė stalus, kad visiems buvo malonu ne tik valgyti, bet ir pažiūrėti. Buvo užimti visi Kult. Dr-jos stalai ir tai suspaustai. Visuomet bendram darbui atsidėję p. p. Stanevičiai iš anksto virė didelius puodus arbatos. Ponios ir panelės net sukaitusios ruošė užkandžius, dengė stalus ir puošė juos gėlėmis. Prie stalų maloniai patarnavo Bronė Klimienė, Anita Zupkienė, Grigienė ir kt. Arbatėlė praėjo malonioje ir linksmoje nuotaikoje, ir visi yra dėkingi šeimininkėms, rengėjams ir Kultūros Dr-jai už patalpas ir paskolintus indus. Visi choristai nutarė mielai prisidėti prie Kult. Dr-jos liepos 19 d. rengiamos Išeivių Dienos ir Dariaus bei Girėno minėjimo. Truputį užkandus, pasirodė choro artistai ir solistai. P. Debesiukas 7 metų, akompanuojamas taip pat septynmetės Teresės Drobniewski, šauniai padainavo "Vilkas viso voveraitę". Keleta solo dainų padainavo Juozas Kanapkis, p. Cieslinskienė, Vl. Baliukonis ir Kaz. Vilkas. Visi dalyviai ir darbininkai tikrai verti pagyrimo.

Kor.

ULB KRAŠTO VADOVYBĖ

Liepos 13 d. ULB Taryba išsirinko savo vykdomuosius organus. Krašto Tarybos prezidiumą sudaro: pirm. **Ant. Brazys,** vicepirm. **Urš. Vaitelienė,** ir sekr. **J. Dorelis.** Į Krašo Valdybą įeina: pirm. kun. **St. Grigaliūnas** (kat. atst.), sekr. **Mik. Svečiulis** (taut.), iždin. **Ant. Mačianskas** (neprikl.). Į Kontrolės Komisiją išrinkti: **O. Zupkienė, Adolf. Kaušinis, Ben. Mesonis.**

Jungtinėmis pozityviai nusiteikusių grupių ir darbui tinkamų paskirų lietuvių jėgomis tikimasi šio krašto Lietuvių Bendruomenei sėkmingai vadovauti, jai atstovauti ir jai dirbti.

LIETUVIS ATSTOVAUS URUGVAJUI

Žinomasis krepšininkas **Viktoras Cieslinskas,** kuris jau išvyko į Helsinkį dalyvauti sporto olimpiadoje, pasižadėjo "Laikui" parašyti savo įspūdžius. Viktoras, Liet. Kultūros Dr-jos sekretorius, rodos, vienintelis lietuvis sportininkas iš P. Amerikos bus toje sporto šventėje.

"DRAUGŲ" NELAIMĖS

Pereitų metų pabaigoje pora Brazilijos lietuvių už komunizmą buvo išsiųsti į kilimo vietas, o šių metų pradžioje iš Urugvajaus komunistų "aktyvistas" Juozas Donkus savo noru grįžo "išlaisvinton" Lietuvon. Visiems, matomai, pasisekė nekaip. Deportuotasis iš Brazilijos Petras Putaitis savo laiškuose (kurių prašąs niekam nerodyti) draugams dejuoja, kad nėra vilties Lietuvon įvažiuoti, nes kažkodėl pakeliui užkliuvęs Lenkijoje, kur esąs priverstas dirbti sunkius darbus.

Paskutinėmis savaitėmis ir Montevideo kolonijoje plačiai sklinda gandai, kad J. Donkus Lietuvą šiaip taip pasiekęs, bet nelaimingai. Jam buvę leista apsigyventi tik Šiauliuose, bet ten gana greitai buvo nuteistas trejiems metams kalėti. Jo giminės dabar aliarmuoja Urugvajaus "draugus", kad šie kaip nors išgelbėtų bėdon patekusį savo "aktyvistą".

Už ką taip greitai Donkus pateko kalėjiman, tuo tarpu nežinoma, tik spėjama, ar už kokį neatsargų išsitarimą ar nepasitenkinimo žodį buvo apkaltintas "amerikonišku šnipu". Urugvajuje J. Donkus buvo vis prasilošęs, gyveno skurdžiai, kas jį gal daugiausiai pastūmėjo tapti aršiu komunistu. Jis čia užsiimdavo, tarp kitko, ir URSS pasiuntinybės propagandinės spaudos platinimu.

K.

ARGENTINOS LIETUVIAI PRAMONINKAI
rugpiūčio 9 d., šeštadienį, Lietuvių Salėje, Brasil 835, Avellanedoje,
rengia didelę ir su įdomia programa

VAKARIENĘ

Vaikams be pertraukos bus rodomos įdomios filmos. Gros orkestras.
Rengimo Komisija

LIETUVIU CENTRAS
liepos 27 d., sekmadienį, savo patalpose **Tabare 6950, Villa Lugano,**
rengia

IŠEIVIŲ DIENOS

minėjimą su įdomia programa. Pradžia 4 (16) val. Įėjimas laisvas.
Visi kviečiami dalyvauti.